

Nieuwe verbindingen tussen onderzoek en praktijkverbetering: het mbo in de lead

*Drs. José van den Berg,
managing onderzoeker ecbo*

*Drs. Anneke Westerhuis,
managing onderzoeker ecbo*

Het zijn interessante tijden. Al jaren wordt de verbinding tussen de onderwijspraktijk en onderzoek als problematisch aangeduid. Grootste klacht: bevindingen uit onderzoek worden in de praktijk niet opgepakt. Onderwijs wordt wel vernieuwd, en opleidingsprogramma's worden bijgesteld maar daarbij wordt slechts mondjesmaat gebruik gemaakt van uit onderzoek verkregen kennis en – in onderzoek – gemedieerde ervaringen die elders zijn opgedaan. Pogingen om professionele onderzoekers en mensen uit de schoolpraktijk – projectmatig – te laten samenwerken dreigen nogal eens uiteen te vallen en lijken eerder wederzijdse oordelen te bevestigen dan te doorbreken.

Volgens Gibbons¹ wordt in organisaties waar het aandeel hoger opgeleide werkenden groeit meer kennis op onderzoeksmatige wijze ontwikkeld. Gibbons maakt onderscheid tussen *modus 1* kennis (resultaat van wetenschappelijk onderzoek) en *modus 2* kennis (resultaat van onderzoek uitgevoerd buiten wetenschappelijke instellingen). Dit onderscheid is vooral bedoeld om de nieuwe vormen van kennisontwikkeling ('modus 2') zichtbaar maken. Dat zien we nu in het mbo gebeuren.

Zijn punt is dat onderzoek en kennisontwikkeling niet langer het exclusieve domein zijn van gespecialiseerde instellingen. De cyclus van vragen stellen, het doen van onderzoek om deze te beantwoorden en het overdragen, dan wel vertalen van de antwoorden (kennis) in de praktijk vraagt de inzet van personen in verschillende rollen, maar hoeft niet per definitie te worden verdeeld over meerdere instituties. Modus 2 onderzoek is geen vervanger van academisch onderzoek. Je kunt eerder spreken van democratisering van onderzoek; de kenniscyclus is ook toepasbaar in organisaties die met kennis werken en kennis (willen) toepassen. En daar komen er steeds meer van. Ook in het mbo dus.

Als kennisontwikkeling als werkproces wordt benaderd, om kennis in de organisatie te benutten, is een belangrijke vraag hoe dit werkproces zich verhoudt tot andere werkprocessen in de school. Een vraag die voor mbo-instellingen steeds relevanter wordt.

¹ Gibbons, M., Limoges, C., Nowotny, H., Schwartzman, S., Scott, P., & Trow, M. (1994). *The new production of knowledge*. London: Sage.

Op die vraag is geen eenvoudig antwoord te geven. Hoe dan ook is een institutionele scheiding tussen onderwijsonderzoek en praktijkontwikkeling niet de oplossing. In het mbo ontwikkelt zich min of meer van onderop een onderzoekstraditie. Gevoed door de versterking van de denk- en innovatiekracht in opleidingsteams, het intensiveren en professionaliseren van relaties met bedrijven, toename van het aantal master- en gepromoveerde docenten en de inrichting van practoraten doen medewerkers van mbo-instellingen vaker zelf onderzoek of worden bij onderzoek betrokken. In het mbo ontstaat een tussenwereld waarin onderzoek en onderwijsverbetering direct op elkaar worden betrokken.

De volgende stap is het inweven van het onderzoeksproces in het proces van onderwijsgeven en het verbeteren van de opleidingsteams.

Drs. Anneke Westerhuis, managing onderzoeker ecbo (onderdeel van CINOP)

Drs. José van den Berg, managing onderzoeker ecbo

© CINOP, 26 juni 2018

Postbus 1585 | 5200 BP 's-Hertogenbosch | www.cinop.nl